

A Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászati Termék Tanács információs és marketing hírlevele

Nem terveznek veszteséget

Augusztusi lapszámunkban néhány sor negatív kijelentés hangzott el a Hortobágyi Halgazdaság Rt. gazdálkodásáról. A június 25-én kinevezett új vezérigazgató, Szathmári László joggal kérte, hogy reagálhasson a leírtakra, s ez úttal eleget teszünk a kérésnek, hiszen elkészült az interjú. Hozzáteesszük, a lap fennállása óta többször is tettünk kísérletet arra, hogy a hortobágyi, állami tulajdonú vállalat tevékenységét bemutassuk, ám a korábbi vezetők ezt nem tartották fontosnak. Bizonyára ennek is megvolt az oka, ne firtassuk. Örülünk annak, hogy megtört a jég, és Szathmári László személyében egy olyan új vezérigazgatót ismertünk meg, aki az egész halászati szakmáért kíván tevékenykedni.

• Vezérigazgató úr, ha jól tudom, Ön a TEHAG-nál dolgozott, nem éppen gyakorlati területen...

– Rosszul tudja. Valóban a TEHAG-nál dolgoztam ezt megelőzően, de gyakorlati területen, ugyanis a kereskedelmi osztályt vezettem.

• Köszönöm a kiigazítást. Máris jól kezdünk... Volt-e Önnek rálátása a TEHAG-ból a Hortobágyi Halgazdaság Rt. tevékenységére?

– Nem sok, lévén, hogy konkurensnek voltunk egymással a budapesti piacon. Ezért a kereskedelmi munkában információáramlás egyik irányban sem történt.

• Hogyan ítéli meg a két állami halgazdaság, pontosabban most már inkább csak a hortobágyiról beszéljünk, piaci szerepét?

– A hortobágyi gazdaság elsősorban a területe miatt meghatározó, hiszen az ország legnagyobb halgazdaságáról van szó. Jelenleg 4380 hektár a tófelületünk, s a bérelt víztározókkal együtt megközelítően 5500 hektáron gazdálkodunk. A víztározók extenzív termelésre hasznosíthatók, s az említett tófelületből további 10 százalékot még le kell vonni, mert ott nádas, haltermelésre alkalmatlan terület húzódik. Mindenesetre ezzel a területtel az ország meghatározó halgazdasága vagyunk, hiszen az év minden szakában olyan választékot és

menyiséget tudunk biztosítani, ami a piaci jelenlétünket is meghatározóvá teszi.

• Elárulna néhány gazdasági adatot is?
– A fő tevékenységünk 97 százalékban haltermelés és értékesítés. A cégnél 240–270 alkalmazott dolgozik, idénytől függően változik a létszám. A cég árbevétele tavaly 750 millió forintot tett ki, az idén ennél több lesz, reményeink szerint mintegy 20 százalékkal.

• Ezzel a bevétellel veszteségesek-e, vagy sem?

– Az idén nem tervezünk veszteséget. Tavaly mintegy 100 millió forint volt a mínusz, tehát nem akkora, mint amennyit az ominózus újságikkben is leírtak. Egyébként annyiban kifogásoltam a megjelenést, hogy szerintem más szövegekben kellett volna róla beszélni. Nem akkor, amikor új kezdeményezést ünnepelünk, s egy új környezetvédelmi beruházást adunk át. Ráadásul úgy mutatták be a céget, mintha mi tehetnénk minden rosszról, ami a halá-

szatban történik.

• Tudja-e a Hortobágyi Halgazdaság Rt. befolyásolni a hazai piac mozgását, éppen a cég piaci részesedésénél fogva?

– Mindenképpen tudja, hiszen a hazai összes étkezési haltermelés 20–22 százaléka származik innen, ami 2000–2200 tonnát jelent.

*Jelenleg 4380 hektár
a tófelületünk, s a bérelt
víztározókkal együtt
megközelítően
5500 hektáron
gazdálkodunk.*

Tartalom:

ÁSZOK halfőző versenye Ráckeven	3
Javaslatok a jövő évi támogatáshoz	4
Halból nem lesz hiány	4
2002. – a hal éve	6
Receptsarok	6
Óriás bogrács a Tisza partján	7
Cégbemutató	8
Fordulat a Phare ügyben	8

• A hal árának alakulása mindig is jelentősen befolyásolta a piaci szereplők helyzetét. Gyakran érte és még ma is éri vád az állami cégeket, hogy bizony letörrik az árakat.

– Ezt nem csak Hortobágy tette, bár a volumennél fogva a legnagyobb figyelem mindig ide irányult. Tavaly például nagyon sok kistermelő is letörte az árat, mert tárolási gondjuk volt, nem volt elég a vízük, vagy éppen likviditási problémáik adódtak. Ezzel csupán azt szeretném mondani, hogy az árletörés nem állami jelenség, hiszen a TEHAG-nál például majdnem mindig a legmagasabb piaci árakat tartottuk.

• Mi határozza meg a hortobágyi hal árát?

– Korábban – mint minden más cégnél – a likviditási problémák és az önköltség alakulása. Lehetséges, hogy ezek nem mindig voltak helyes értékek, hiszen ha az önköltség és az ár összhangban lett volna, akkor a tavalyi veszteség sem jött volna létre.

• Milyen tervekkel vállalta el a cég irányítását?

(Folytatás a 2. oldalon)

SZERKESZTI:
Szerkesztő Bizottság
FELELŐS SZERKESZTŐ:
Hajtun György

Nem terveznek veszteséget

(Folytatás az 1. oldalról)

– Azzal a szándékkal jöttem, hogy stabilizáljam a társaság haltermelését, s hogy jobban a halászati szakma részévé tegyük a gazdaságot. Olyan területre gondolok, hogy ezen túl egyeztetjük az árakat, és az egyéb piaci feltételeket is. Magyarán a többi halgazdasággal is koordinálni szeretnénk a munkát, s elmondhatom, hogy ezek a kezdeményezések jó úton haladnak.

• **Mit sikerült e rövid idő alatt megvalósítani a terveiből?**

– Először is az országos szintre emeltük a halárainkat, mind az élő, mind a feldolgozott termékeket illetően. Jelenleg pedig folyik a kapcsolatfelvétel, mégpedig minden szinten, hogy a korrekt információáramlás csatornáit kialakuljanak. Árakat tehát nem akarunk meghatározni, egyeztetni viszont igen.

• **Az elmúlt hónapokban a gazdálkodás feltételei nem sokat változtak. Mire építi a változtatást?**

– Új szemléletet kell a cégnél meghonosítani. Ennek érdekében elkészítettünk egy öt évre szóló reorganizációs tervet, melyet a tulajdonos és az igazgatóság a közeljövőben tárgyal meg, és véglegesít. Az előzetes egyeztetésen már túl jutott a terv. Kidolgoztuk a stratégiát, ami gyakorlatilag területcsökkentéssel, és egy kicsivel több egyéni érdekeltiség növeléssel jár együtt. Erről azonban csak akkor beszélnek, ha a

tulajdonosok már jóváhagyták és véglegesítették a tervet.

• **Ezt megértem, de annyit azért beszélhetünk róla, hogy kelle-e jelentős területcsökkenéssel számolni?**

– Az elmondottak annyit engednek sejtetni, hogy a Hortobágyi Halgazdaság Rt. a Hortobágyi Nemzeti Park területén fekszik, s két hete hivatalosan is a világörökség részévé nyilvánították. Ezért itt természetvédelmi feladatoknak is eleget kell tenni, jóval nagyobb mértékben, mint az ország más területén fekvő halgazdaságoknál. A természetvédelmi hatóságokkal, a Hortobágyi Nemzeti Park vezetőivel olyan megoldást keresünk, hogy azokat a tőegységeket, ahol a

legnagyobb a madárállomány, a nemzeti park kezelésébe adjuk át. Ezen a tőfelületeken ők gazdálkodnak majd.

• **Mekkora károk keletkeznek a természetvédelmi feladatok révén, gondolok itt a halkárra?**

– A tételes felmérésre pályázatot írtak ki. Sokféle számadat elhangzott már, ezért szeretnénk pontos képet kapni. Korábban 50–100 millió forintot tételekről beszéltek, de ezt tételesen bizonyítani szeretnénk.

• **Térjünk vissza a tógazdasághoz, s beszéljünk a termékszerkezetről, hiszen Ön említette, hogy az év bármely szakában el tudják látni a piacot megfelelő minőségű hallal.**

– Első helyen a ponty áll a termelés középpontjában. Idei pontos számaink még nincsenek, de a tavalyi és az előtti adatokat vizsgálva elmondhatom, hogy a teljes termelés 63–65 százalékát teszi ki a ponty, 30–32 százalékot a növényevő halfajok (fehér és pettyes busa és fehér amur), s mintegy 5 százalékot a ragadozó halak teszik ki (folyami harcsa, süllő és a csuka).

• **Milyen állapotban van most a gazdaság?**

– A reorganizációs programot említettem, amely jelzi, hogy szükség van átalakításra, változtatásra. Am amiatt, hogy javultak a halárak, s a kevésbé termelékeny tőfelületeket kivonjuk, a hatékonyság mindenképpen javul az elkövetkezendő években a cégnél.

• **S milyen jövőt szeretne látni, hiszen a szerény nyereségnél azért többre volna szükség.**

– Való igaz, de a környezeti és területi adottságokat nem változtathatjuk meg. A tavak eléggé szétszórtnak helyezkednek el, hiszen egy 60 kilométeres átmérőjű kör-

ben fekszenek. Ezek összevonására, koncentráltabb termelés megvalósítására nem is gondolhatunk. Inkább úgy szeretnénk a helyzetet javítani, hogy a nagyobb piacokhoz közelebb eső területen termelnénk többet. Például a halfeldolgozónkhoz közeli területen több étkezési halat termelünk, a nemzeti parkhoz távolabb eső tavainkban több népesítésre alkalmas halat, ivadékot termelnénk. Tehát a termékszerkezetet igazítjuk a piaci és a földrajzi igényekhez.

• **Mit dolgoznak fel az üzemükben?**

– A halfeldolgozó öt éve épült, először csak azzal a céllal, hogy a lehalászás során elhullott hal ne vesszen kárba. Két éve viszont már az európai normák szerint állítja elő a konyhakész halat, friss és fagyasztott formában. Ponty és busa tisztított törzs, illetve szelet, filé kerül ki az üzemből.

• **Hol, milyen úton értékesítik?**

– Hat áruházi lánchoz szállítjuk az élő és a feldolgozott halat, főként az ország keleti részébe, s a fővárosba is, bár a Dunántúlra is eljutnak a termékeink.

• **Nem teszi-e kiszolgáltatottá az Önök gazdálkodását ez a szoros áruházi kapcsolat?**

– Akiknek ilyen áruházzal van kapcsolata, sajnos mindannyian kiszolgáltatottak. Olyan árversenyt diktálnak ugyanis, amit gyakran nem tudunk követni, inkább csak a nagyobb cégek tudják a választék miatt jobban elviselni. Úgy érzem, hogy ennek a

szegmensnek nem szabad nagyobb részesedést biztosítani, mint 50 százalék. E fölötti részarány esetén a kockázat is nagyobb. Jelenleg 30 százalék a részarányuk.

• **Hortobágy is tagja a Haltermosznak. Nem kívánnak-e a szövetség életé-**

ben nagyobb szerepet vállalni?

– Azt gondolom, hogy a terméktanácsnál eléggé meghatározó a szerepünk, de a szövetség munkájából is nagyobb részt kívánunk vállalni, mint eddig. S erre fogadókészség is mutatkozik, hiszen említettem már az információáramlás beindulását, az árak egyeztetését, az ötlet- és technológiai cserék kezdetét. Egyébként hadd mondjam még el magunkról, hogy egy ekkora tógazdaság állami szerepvállalás nélkül aligha tudná elvégezni a munkáját. Tulajdonosunk, a Környezetvédelmi Minisztérium pontosan tudja, hogy a környezet- és természetvédelmi tevékenységről nem lehet leválasztani a halgazdálkodást, itt együtt sírunk és nevetünk, mert a halastavak vizes élőhelyként is funkcionálnak. A munkát tehát össze kell hangolni, s ezért készítettük el e tárgyban a reorganizációs program részeként a cselekvési programunkat is. Ha ugyanis összehangoljuk a munkát, a károk mértéke is jelentősen csökkenthető.

– H. Gy. –

Az étkezési ponty és busa termelői árai (Ft/kg) 2001. év 39. hét (szeptember 24–28.) az ország egyes régióiban		
Régió megnevezés	Ponty	Busa
Dél-Alföld	445-466	132-160
Észak-Alföld	440-460	167-170
Dél-Dunántúl	420-450	130-150
Közép-Magyarország	420-460	135-170
Az étkezési ponty és busa fogyasztói árai (Ft/kg) 2001. év 39. hét (szeptember 24–28.) az ország különböző piacain		
	Ponty	Busa
Budapest Nagycsarnok	650	300
Rákóczi tér	700	-
Fehérvári u.	720	300
Békásmegyér	690	300
Lehel tér	750	298
Debrecen	650	350
Győr	580	299
Miskolc	650	300
Pécs	650	220
Szeged	600	250-300
Székszárd	590	220

(Forrás: Halászati Terméktanács)

ÁSZOK halfőző versenye Ráckeven

Ilyet még nem látott a ráckevei Duna part közönsége! Szeptember 22-én, a szépen felújított piactér már kora reggel benépesült. Sátrakat vertek fel, tűzhegyeket alakítottak ki bográcsoknak, székeket, asztalokat helyeztek el, színpadot állítottak fel. Minden jel és készülődés arra utalt, hogy itt valamiféle főzőversenyt rendeznek. A szemlélődő nem is sokat tévedett, ugyanis a Nemzeti Lovas Marketing Társaság ezúttal nem lovas-, hanem halfőző versenyre hívott meg csaknem félszáz csapatot. Az ÁSZOK csapatait, mint a horgászok, a halászok, a jogászok, a közgazdászok, a firkászok és még sorolhatnánk. Eleinte úgy tűnt, hogy az esőre hajló időjárás elriasztja a vendégeket. Ám sem a verseny résztvevői, sem pedig a vendégek nem féltek egy kis égi alástól. Végül is mind a szervezők, mind pedig a vendégek jól érezhették magukat. Ezt nyugtázhatta Pető Sándor is, a Nemzeti Lovas Marketing Társaság elnöke.

Hagyományteremtő ötlet

Az esemény ötlete tavaly pattant ki a fejekből. Pető Sándor találkozott a ráckevei művelődési ház igazgatójával, Budai Gáborral, akkor határozták el, hogy közösen csinálnak valamit. Ehhez kapcsolódott az is, hogy a Haltermelők Országos Szövetségével is folytat megbeszélések a különböző események megrendezése címén, s ekkor jött az ötlet, hogy az ideális ráckevei környezetben legyen egy halfőző verseny. Nem csak azért, mert egyre divatosabbá válnak a halfőző versenyek, hanem mert Ráckeve és környékén igen sok a horgász, és ilyen versenyt még itt nem rendeztek. Elérkezett tehát az ideje annak, hogy az emberek összemérjék tudásukat és reklámozzák a halfogyasztás fontosságát.

Pető Sándor arra is gondol, hogy a hazai halfogyasztási szokásokat ideje megváltoztatni. Nem csak a karácsonyi rántott hal és halászlé létezik. A különféle halfajokból változatosabbnál változatosabb ételek készíthetők, ezért sem árt, ha a körvélemény figyelmét a halra fordítjuk. Az elnök példát mutat a halfogyasztásban, gyakran eszik halat, igaz, nem halászlé formájában. Sokkal inkább pácolva, egzotikus, élénk ízű fűszerekkel rostosítva, amit aztán különböző mártásokkal tesz még pikánsabbá.

A versenyen a helyi szervezésnek köszönhetően jó néhány nyugdíjasokból álló csapat indult, de itt volt több önkormányzat képviselője, a Fővárosi Polgárvédelmi Igazgatóság, az FTC jégkorong csapata, az olimpiai bajnokok csapata Foltán Lászlóval az élen, aki mellett Wichmann Tamás kenukirály segédkezett, a hárosi jacht klub csapata, s nem utolsósorban a Haltermosz profi főzői, így a mohácsiak, a bajaiak, a nagybarackaiak, a paksiak. A halat az akasztói halgazdaság biztosította. A kétnapos rendezvény talán legfontosabb eredményének könyvelte el Pető Sándor, hogy a szombati piaci napon hosszú idő után először ismét élő halat árultak, mégpedig igen nagy (kassza)si-

kerrel. Több mint másfélszáz 2-3 kilogrammos pontyot adtak el az akasztóiak.

Duna nélkül nem élet az élet

Kulcsár Istvánnal, Ráckeve polgármesterével nem csak a halról váltottunk néhány szót. Ráckeven az élet szinte minden területe kötődik a folyóhoz, a vízhez, a halhoz, a horgászathoz, a természet szeretetéhez. A piacstánny első ilyen rendezvényéből hagyományt kívánnak teremteni, mind a horgászok, mind a halászléfőzésben résztvevők számára. Miután a polgármester Ráckeve szülőtte, igazából nem is tudná a Duna nélkül elképzelni életét. Gyermekkorában még teknőben csónakáztak, horgásztak, úszkáltak az akkor még halban sokkal gazdagabb Duna-ágban. S miután az édesapja – más lehetősége nem lévén – évekig halórként dolgozott, így a hal-ételek is rendszeresen ott gőzölögtek a családasztalán. Már csak azért is, mert a serdülő gyermek gyakran elkísérte a halászsokat, akik akkor még hálóval fogták a halat. Szemtanúja volt annak is, hogy a Duna vízből merítették a halászléhez valót, ami ma már sajnos elképzelhetetlen. Ám az ilyen rendezvények a Duna kevésbé szép részeire is felhívják az emberek figyelmét, amellyel segíthetik a közvélemény formálását, a Duna védelmének erősítését, hiszen csak akkor használhatjuk mindannyiunk örömeire a vizet, a vízpartot, ha mindenki gondol a védelmére is, és összefogás jön létre.

A polgármester az egyik legnagyobb gondot a víz minőségének romlásában látja. Ha annak idején átgondoltabb telekosztást, Duna-parti beépítési programot valósítottak volna meg, akkor most több szabad vízparti terület lenne, több lenne az élő nádas, gazdagabb lenne a vízi világ, s a víz öntisztulása is nagyságrenddel jobb lenne.

Hetente egyszer halétel

A ráckevei ÁSZOK fesztivál keretei között jól sikerült a halfőző verseny is, mondta dr.

Orosz Sándor, a Haltermosz igazgatója. A szövetség a szervezésből is kivette részét, hiszen cél az, hogy minél több helyen adódjanak ünnepi alkalmak, mégpedig hagyományosak, mert ilyenkor halat esznek az emberek.

A szövetség marketing programjának bizonyos hatása már jól mérhető, mondta az igazgató. A szövetség tagjai szinte alig győzik a sok eseményt nyomon követni, hiszen éves szinten nagyon sok meghívásnak kell eleget tenniük. Úgy tűnik, a szellem kiszabadult a palackból, az emberek lassan-lassan hozzá szoktak ahhoz, hogy halfőző versenyt rendeznek valahol. S ahol rendezik, ott a helyi lakosság jeles eseményként éli meg, mindent megmozgatnak annak érdekében, hogy a színvonal magas legyen. Hogy a piaci jelentősége mekkora a programnak, az ma még nehezen mérhető. Egy biztos, hogy a ráckevei haleladás is azt igazolja, hogy ha van hal a piacon, akkor az emberek szívesen megveszik. Az is tapasztalat, hogy egy-egy ilyen esemény előtt és után picit nő a halfogyasztás az adott vidéken. Ez a sok kicsi növekedés remélhetően az országos, igen alacsony fogyasztási szintet is emeli. Ám ezek csupán kezdeti lépések, hangsúlyozta az igazgató. Az lenne az ideális, ha minden magyar család asztalán hetente egyszer halétel szolgálnának fel.

Ráckevei horgászok

A Ráckevei Dunaági Horgász Szövetséghez 29 tagesegület, s megközelítően 30 ezer horgász tartozik, kezdte mondandóját Závory Zsolt ügyvezető igazgató. A szövetség az érdekképviseleti feladatokon túl a hozzá tartozó vízterületet ellátja hallal, hiszen évente 200 tonna halat telepítenek, őrzik a halat, horgászjegyekkel látják el a tagságot, s nem utolsósorban mindenféle információt is továbbítanak. Örm számukra, hogy az országban elsőként kapták meg 15 évre a halászati jogot, így 2016. december 31-éig a teljes ráckevei Duna-ágon és mellékvizsein, ami 2500 hektárnyi vízfelületet jelent, a szövetség tagjai horgásznak, gazdálkodnak.

Az esemény a szövetség horgászait is megmozgatta, hiszen jó néhány csapat állt a bogrács mellé. Závory Zsolt úgy vélte, hogy az országgyűlési képviselőknek is itt volna a helyük, jövőre meg is hívja őket. Ugyancsak a jövőre vonatkozó terv, s ez már nem függ össze a halfőzéssel, hogy itt szeretnék megrendezni egy horgász világbajnokságot. Ehhez a környezet, a vízpart alkalmas volna. Ráckeve lakói bizonyára szívesen fogadnák a versenyzőket, már csak azért is, mert csak Ráckeven 2300 horgászt tartanak nyilván. Itt mindenki horgászik, és mindenkinek akad valamilyen kötődése a halhoz.

(hajtun)

Javaslatok a jövő évi támogatáshoz

A Halászati Terméktanács és a Haltermelők Országos Szövetsége elkészítette a halászati ágazat 2002. évre szóló termelési és beruházási támogatás javaslatait. A javaslat elkészítésekor figyelembe vették az ideai támogatási rendszer által szerzett tapasztalatokat, s az ágazatot 2002-ben várhatóan érintő termelési és közgazdasági hatásokat. Az ideai esztendőben a halászati termelők piaci pozíciói némileg javultak, de ez döntően a termelés kényszerű visszafogásából ered. Nem javultak viszont a haltermelés természeti, műszaki és szabályozási feltételei. A 2001.-ben meghirdetett támogatási rendszer rosszul működik, a beruházási és a halgazdálkodási tevékenységekre vonatkozó állami döntések meghozatala rendre késik.

Az ágazat marketing-kommunikációs programját támogató közösségi marketing források hiánya hátráltatja az elhatározott program végrehajtását. Nagyobb biztonságra van szükség! Ezt elősegítheti, hogy az elfogadott költségvetési törvény alapján lehetőség nyílik a jövő évre szóló szabályok ideai meghirdetésére.

Támogatások

Agrártermelés támogatása

1./ Földalapú támogatás

A 2002. évben is legyen normatív támogatás a halastó után, az alábbi javasolt feltételekkel:

– Hasonlóan a 2001. évi támogatáshoz, a halastó önálló területként legyen figyelembe véve, más művelési ággal ne legyen összevonva (birtokkategória nélkül).

– A támogatás mértéke – halastó 6.000 Ft/ha – terület nagyságtól független legyen. A támogatás elismert, vagy ideiglenesen elismert tenyészanyától származó tenyészanyag, takarmány, műtrágya és szerves trágya vásárlására fordítható.

2./ Az állattenyésztés támogatása

a) Elit ponty anyaaállomány támogatása

Elismert, vagy ideiglenesen elismeréssel rendelkező tenyésztő szervezet nyilvántartásában szereplő elit ponty-anya után – minimum 50 darab: 30 íkrás és 20 tejés – pontyfajtánként és darabonként 10. 000. Ft. Elismert és ideiglenesen elismert pontyfajták száma: 25.

b) Hal tenyészanyag felhasználásának támogatása

Támogatást igényelhet, aki elismert, vagy ideiglenesen elismeréssel rendelkező tenyésztő szervezet nyilvántartásában sze-

replő tenyészanyától származó egynyaras pontyot telepít, melyet igazol. Növendékhal előállító területét (ha) 2001. évhez képest nem növeli, és nem csökkenti étkezési hal termelő területét. Hektáronként maximum 300 kg kihelyezett egynyaras pontyivadék támogatható. Azon Halászati terméktanács tagok, akik előző évben nem üzemelt területükön rekonstrukciót végeztek, vagy új területen halastavat építettek, jogosultak e terület 20 százalékán egynyaras ponty támogatás igénybevételére. Területnagyság egyenlő: 2001. szeptember hónapban a Terméktanács részére megküldött termésbecslésen feltüntetett területtel.

Támogatott mennyiség 1200 tonna egynyaras ivadék.

A támogatás mértéke 85 Ft/kg.

3. Egyéb támogatás

a) Szövetkezet alapításhoz.

A halászati ágazatot kistermelők alkotják ezért érzékeny az ágazat a kis mennyiségű termelésnövekedésre. Ennek elkerülése, valamint az ősszel jelentkező többlet levezetésére szükséges a szövetkezet alapításához a támogatás. A halászati ágazat problémáinak rendezéséhez néhány regionális alapon működő ilyen szervezetre lenne szükség. Indokoltnak tartanánk a szövetkezet alapítás általános szabályaitól eltérő, kísérleti jellegű támogatási forma bevezetését.

A félreértések elkerülése végett – pl. az értékesítési szövetkezetek – a mezőgazda-

Halból nem lesz hiány

Az őszi lehalászások megkezdése előtt a Halászati Terméktanácshoz és a Haltermelők Országos Szövetségéhez beérkezett, és összegzett adatok alkalmasak a készletek felmérésére, a várható kínálat előrejelzésére. Az előrelátható mennyiség alapján felmérhető, hogy számíthatunk-e a lehalászások végére túlkínálatra, eladási nehézségekre, alacsony termelői árakra. Vagy éppen ellenkezőleg, relatíve kevés hal mennyiségéről árulkodik a prognózis és így más piaci tényezőkkel kell szembenézni.

A 2000. évben a tógazdaságokban várható terméstről 62 gazdaság küldte be az adatlapot, összesen 17784 ha területről. A 2001. évben 65 tógazdaság küldött a részünkre becslést, 16523 ha összterületről, azaz 1261 hektárral kevesebb területről van idén adatunk. A területek korosztályonkénti megoszlása ki egyenlítősebb képet mutatna, ha a különbségeként említett 1261 ha-ról is információnk lenne. Tavaly a 17784 ha összterület 12,5%-ára helyezték ki előnevelt (ivadék) korosztályt, 26,3%-ára egynyarasokat és 61,2%-án állítottak elő étkezési méretű állományt.

Idén az egynyaras terület kivételével, mely 2,3%-kal nőtt, a másik két korosztály területe külön-külön 1,2%-kal csökkent.

A termésbecslési úrlapon három halfaj és egy kategória szerepel: ponty, amur, busa, ragadozók. Bár a tavalyi évhez képest kevesebb területről érkezett jelentés, mégis összességében több az idei kihelyezés. Korosztályonként vizsgálva az adatokat kiderül, hogy az idei év többlet kihelyezése csak az előnevelt korosztályban jelenik meg. Nehéz ugyan az ivadék mennyiségét becsülni, de talán a darabban kifejezett nagyságrendi különbség a

két év között adhat egy viszonylagos értéket. Idén előnevelt korosztályból összesen 104 millió db került a tavakba, míg tavaly csupán 75 millió db. Pedig a tavalyi előnevelt terület 2223 ha volt, idén viszont 1881 ha.

Az egynyaras korosztály területe ugyan 42 ha-ral több az idei összterületen belül, mint a 2000. évben, mégis 7%-kal kevesebb hal növekedhetett a tavakban. Kevesebb egynyaras pontyot és amurt helyeztek ki a gazdaságok, de több busának és ragadozónak adtak helyet. Kiugró az egynyaras ragadozó kihelyezett mennyisége, amelyből tavaly 26 tonna, idén pedig 54 tonna került kihelyezésre. Mindösszesen 1316 tonna egynyaras növekedett idén 4724 ha területen. Kétnyaras kihelyezésekből viszont idén 20% a csökkenés mértéke. Tavaly összesen 4224 tonna, idén 3376 tonna kétnyaras növekedhetett háromnyarasra. A csökkenés pontyból és ragadozóból a legnagyobb (23 és 35%), növényevőből mindössze 8-8%.

Egynyaras pontyból idén mindössze 7 tonnánál vannak többet a gazdaságok, mint tavaly. Pontosan 1457,3 tonnára számíthatunk. De többet várnak a gazdák amurból, busából és ragadozóból is. Egynyaras amurból 125 tonnára, busából 196 tonnára és az azonos

sági kifejezés mellé kerüljön be a halászati kifejezés is: „Mezőgazdasági és halászati termékek” stb.

b) Mezőgazdasági vízhasználatok támogatása.

– Vízdíj (öntözővíz) költségeihez hozzájárulás.

A halászati ágazat az egyik legjelentősebb vízfelhasználó, mintegy 350–400 millió m³/év. Figyelembe kell venni, hogy manapság a vízszolgáltatók monopolhelyzetben vannak, érezhetően egyre magasabbak a vízfogyasztással járó költségek. A szorosan vett halgazdálkodási feladatok mellett a víz ökológiai szerepe legalább olyan jelentőséggel bír, mint a halászati tevékenység. Ezért javasoljuk, hogy a víz ökológiai értékére való tekintettel védett halastavakon 80 százalékos, a többin 50 százalékos legyen a vízügyi szolgáltatótól igénybevett víz m³-enkénti támogatása.

– Vízkészlet-használati díj

Aszály-árvíz esetén a vízkészlet-használati díj időarányos csökkentése a halászati ágazatra is vonatkozzon.

c) Nem biztosítható mezőgazdasági károk enyhítése. Halászati termelő (TEAOR B0501). Aszálykár esetén az elhullás megelőzése miatt a többlet víz felhasználás 100 százalékos támogatása.

Agrárgazdasági beruházások

1. A beruházások között javasoljuk kiemelten kezelni a halastavak rekonstrukcióját. 50 százalékos nem visszatérítendő támogatás és 40 százalékos kamattámogatás.

Felmérésünk szerint egy család megélhetését 40 ha halastó biztosítja, így a támo-

gatásnál ezt a mértéket javasoljuk figyelembe venni. Ezért új tó építésénél 40 hatól 30 százalék vissza nem térítendő és 40 százalékos kamattámogatást javasolunk. Természetesen a már saját halastavat üzemeltető tógazdánál a bővítést szolgáló 40 ha alatti toépitést is javasoljuk támogatni.

Halkeltetónél csak a rekonstrukciót javasoljuk támogatni. 50 százalék vissza nem térítendő és 40 százalékos kamattámogatás.

2. Indokoltnak tartjuk az intenzív telepek esetén geotermikus energia felhasználás kötését a támogatáshoz. Indokoltnak tartjuk a 47. számú melléklet a 15/2001. (III. 3.) FVM rendelethez, 1. bekezdés d) pontjában a „geotermikus energia felhasználásával üzemelő intenzív haltermelő rendszer” helyett az alábbi szövegrész bekerülését: „az intenzív haltermelés létesítményei”. Javasolt támogatás 50 százalék végleges és 40 százalék kamattámogatás.

3. Halfeldolgozó üzemek építése és rekonstrukciója.

A feldolgozó üzemek EU feltételekhez való igazítása nagy költségekkel jár. E mellett a termékek választékának bővítéséhez új technológiai sorok építése, valamint új csomagolástechnika megvalósítása szükséges. Indokoltnak tartjuk a feldolgozáshoz szükséges új technológiai berendezések beszerzésének támogatását. Javasolt támogatás mértéke 50 százalék végleges és 40 százalék kamattámogatás.

4. Halászati gépek, berendezések beruházásának támogatása.

A 2001. évi támogatáson felül javasoljuk a tógazdaságban üzemeltetett kisvasút támogatását is.

Természetvédelmi területen – pl. Hortobágy, Szeged, Tömörkény – halastavat üzemeltető gazdaságainknál a halszállítást, takarmányozást, stb. a tavak között lévő kisvasúti hálózaton keresztül bonyolítják le. Ezért javasoljuk, hogy felújításuk 50 százalék végleges és 40 százalék kamattámogatásban részesüljön.

BTO számok: 2010321000; 3520209230; 3520335110; 3520405000; 3520405900.

Javasoljuk továbbá a fixen rögzített kádál, folyékony oxigénnel, valamint műszerekkel felszerelt halszállító gépkocsik 50 százalékos végleges támogatását, ezáltal is biztosítva az EU csatlakozást követően a piac forgalmába való bekapcsolódást!

A termőföld minőségi védelmének, hasznosításának támogatása

Birtokösszevonási célú termőföldvásárlás támogatását kérjük halastó esetére is. Az V. fejezet 4. pontja, 1. bekezdését kérjük az alábbiakkal kiegészíteni:

Pályázat alapján támogatást vehet igénybe Nyilv. R. alapján regisztrált, termőföld megszerzésére jogosult, mezőgazdasági termeléssel foglalkozó vállalkozói vagy östermelői igazolvánnyal rendelkező magánszemély, halastóval rendelkező halgazda, illetőleg erdészeti hatóság által nyilvántartásba vett egyéni erdőgazdálkodó, ha a meglévő és a támogatással megszerzett termőterülete:

d) pontként kérjük feltüntetni: együttes nagysága a halastó esetében a 300 ha-t nem haladja meg.

korú ragadozóból 82 tonnára becsülhető a készlet. Egyenyaras korosztályban összesen 148 tonnával várható több az idei évben. Ez a többlet pedig nem olyan mértékű, hogy túlkínálatot okozzon a piacon.

A kétnyaras korosztályban viszont kevesebb a várható mennyiség az idei lehalászások végére, mint tavaly. A különbség összesen 560 tonna. Ennyivel lehet kevesebb az idei termés a becslések szerint. Pontyból 3195 tonnát várnak, szemben a tavalyi 3822 tonnával, és amurból is kevesebbre számíthatunk 29 tonnával. Ugyanakkor kétnyaras busából 90 tonnával lehet több a tavalyinál, ami azt jelenti, hogy ha a becsült érték kis hibaszázalékkal bír, akkor 2002 tavaszán ez az 572 tonna kétnyaras busa kerül ki és nő fel étkezési méretű hallá. Kétnyaras ragadozóból idén 58 tonna összmennyiséget várnak a gazdaságok, ami 6 tonnával több a tavalyinál.

Idén kevesebb étkezési hal mennyiséget becsülnek a gazdaságok, ami következik abból, hogy a kétnyaras kihelyezés is kevesebb volt idén. A tógazdaságokból 640 tonnával kevesebb étkezési halra lehet számítani az idei évben. Pontyból 7025 tonnára becsülhető a készlet, ami önmagában 626 tonnával kevesebb a tavalyinál. Javítja az értéket az a

tény, hogy viszont amurból 116 tonnával lehet több idén, pontosan 538 tonna a várható készlet. Az étkezési busa és ragadozó mennyisége viszont szintén kevesebb lesz, ami összhangban van azzal, hogy tavasszal is kevesebb volt a kihelyezés, mint tavaly. Az idei várható mennyiség étkezési busából 1671,3 tonna, míg ragadozóból 138 tonna.

A tógazdaságokon kívül a víztározók, holtágak és az egyéb természetes vizek várható halmennyiségéről is adatokat gyűjt a Terméktanács. A területeket tekintve itt is megállapítható, hogy míg tavaly 3215 ha nagyságú víztározó vagy holtág természetességét összegeztük, idén már csak 2632 ha terület várható termése került az összesítő táblázatba. A területi különbségeket szem előtt tartva egyenya-

sokból összesen 71 tonna került a víztározókba vagy holtágakba, idén viszont 19 tonnát helyeztek ezekbe a vizekbe. A kétnyaras korosztályban a tavalyi évben 32,1 tonna kétnyarast becsültek, idén viszont 28,5 tonnára számítanak a tározókból. A kétnyarasok kihelyezett mennyisége is jelentősen elmarad az idei évben. 2001-ben 320 tonna kétnyaras került a tározókba, holtágakba, tavaly pedig 821,2 tonna. A várható étkezési hal kínálat összesen idén 1548,5 t, míg tavaly 1892 t volt.

A tógazdaságokból és víztározókból, azaz összesen 19155 ha területéről az étkezési ponty várható mennyisége 7562,2 tonna, míg az étkezési busából 2610,3 tonnára becsülhető a fenti területről a kínálat.

Szanyi Judit

A Haltermelők Országos Szövetsége és a Halászati Terméktanács elnökségének 2001. szeptember 26-án tartott együttes ülésén az alábbi ajánlati árakat fogadták el 2001. október 1. és december 31. közötti időszakra:	
P3	450 Ft/kg + áfa ab. tópart
B	150 Ft/kg + áfa ab. tópart
P1	585 Ft/kg + áfa ab. tópart
P2	540 Ft/kg + áfa ab. tópart

Piaci árak Németországból			
	Nürnberg	München	Dresden
	kg/DM		
Ponty	8-12	18	-
Süllő	20-26	40	-
Csuka	20-26	-	-
Harcsa	20-28	-	-

(Forrás: Fisher & Teichwirt 2001. 9. sz.)

2002. – a hal éve

A Halászati Marketing Bizottság elkészítette és az FVM AMC Kht.-nak benyújtotta a 2002. évi halászati marketing-kommunikációs programot. Ezzel egyidőben a programot megvitatta és elfogadta a Haltermosz Elnöksége is (2001. augusztus 31., Mohács). A jövő évre olyan koncentrált kommunikációs tevékenységet tervezünk, mely alapján 2002. – méltán – A HAL ÉVE lesz. Ezzel szeretnénk megvalósítani, hogy a halételek jelenlegi, döntően ünnepekhez kötődő fogyasztásától eljussunk az egyre gyakoribb, rendszeresebb (negyedévente, havonta, hetente történő) fogyasztásáig.

A koncentrált kommunikációs tevékenység értékesítés-ösztönző akciói és az egyes akciókhoz tartozó intenzív PR tevékenység keretében valósul meg, valamint kiemelt szerepet kap az oktatás-képzés és ismeretterjesztés. Az összeállított esemény-naptár 55 rendezvényből áll. A tervezett programot (szövegezésében rövidítve) az alábbiakban adjuk közre:

1./ Legfontosabb események

– A 2002. év kiemelt fontosságú eseménye az első alkalommal, hagyományt teremtő szándékkal megrendezésre kerülő „Halételek Országos Ünnepe” gasztronómiai fesztivál (2002. május 17–19., Budapest – Hajógyári sziget), mely rangját tekintve – reményeink szerint – „az év gasztronómiai eseménye” lesz.

Az ünnepen a 2001. évben, az ország különböző pontjain megrendezett halfőző versenyek és halfőzési bemutatók legjobbjai (közel 200 versenyző) mérik össze halétel készítésben szerzett tudásukat, s zsűri döntés alapján a győztes megkapja az év halfőzője

megtisztelő címet. A fesztivál keretében megrendezzük a mesterszakácsok halétel bemutatóját (a csapatok halételekből összeállított menü sorokat készítenek) és a halételekhez illő borok bemutatóját (az I. és a II. Halakhoz illő borok versenye eredményeit adjuk közre).

A fesztivál üzenete, hogy a halhús a nemzeti gasztronómia része (kincse) és az egészséges táplálkozásban is fontos szerepet játszó étel.

Több tízezer látogatóra számítva – a gasztronómiai események mellett – olyan egész napos, vonzó és szórakoztató programokat tervezünk, melyek valamennyi korosztály számára biztosítják a kellemes időtöltést.

Az eseményt több médiumra (sajtó, rádió, TV, plakát) alapozott reklámkampánnyal kívánjuk beharangozni. A PR tevékenységet a régiókban már ez évben megkezdjük. Ennek megfelelően a 2001. év valamennyi akciója előre vetíti, hogy 2002. A HAL ÉVE lesz. Az intenzív, országos hatókörű reklámtevékenységet 2002. áprilistól tervezzük.

– Kóstoltatással egybekötött értékesítés-ösztönző akciókkal továbbra is megjelenünk az eddigi tapasztalatok alapján nagy tömegeket vonzó rendezvények keretében. A megjelenések során ismert és kevésbé ismert halételeket kóstolhattunk, melyek alkalmanként 1500–2000 fő vendéglátását jelentik. A konkrét események: Budapesti Központi Majális, Gyermeknap Halas sziget, II. Budapesti Vízi Karnevál, Pünkösdi Sokadalom – Szeged, XI. Budapesti Nemzetközi Bor és Pezsgő Fesztivál, II. Ráckevei ÁSZOK Fesztivál.

– Fontosnak tartjuk a tagszervezetek szervezésében megvalósuló értékesítés-ösztönző akciókon való megjelenést, hiszen ezzel azok hatékonyságát erősítjük. Ennek megfelelően kóstoltatásokat tervezünk többek között a II. Pontyfesztivál (Jászkisér), a II. Péter-Pál napi Halászbúcsú (Rétimajor) és a XIV. Nagybaracscai Sobri Kupa, az V. Gyomaendrődi Nemzetközi Halfőző verseny és a Tatai Halászk Napja keretében. Ez alkalmanként 500–1000 fő vendéglátását jelenti.

– Az értékesítés ösztönző akciók sorában kiemelten kezeljük a Haltermelők Országos Szövetsége XXVIII. Országos Halfőző versenyét (helyszíne Nyíregyháza), a VII. Bajai Népünnepélyt és a III. Országos Duna és Tisza menti Halászfőző versenyt.

A Bajai Népünnepély immár tradicionális Aranybogrács támogatójaként a nevezők, valamint az eseményen résztvevő több tízezres érdeklődő körében, ezen túlmenően a médiákon keresztül még szélesebb körben válik ismertté a program emblémája és tartalma.

Az egyik legrangosabb és legnagyobb látogatottságú Tiszaújívárosban megrendezésre kerülő országos halfőző versenyen 1000–1500 fő kóstoltatását tervezük.

A kóstoltatással egybekötött értékesítés-ösztönző akciók során, minden alkalommal, a látogatók körében terjesztjük promóciós anyagainkat, valamint az akciók jellegéhez igazodó szórakoztató vagy játékos formában megvalósuló ismeretterjesztést szervezünk.

– A 2000. évben indított halas-boros együttműködés keretében, közös szervezésben a Magyar Borgazdaságok Szövetségével és a Magyar Borok Házával tervezzük a „III. Halakhoz illő borok versenye” megrendezését (2002. október, Budapest – Magyar Borok Háza). Ugyancsak a halas-boros együttműködés keretében tervezzük, hogy a VII. Magyar Borok Új Rallye-n (2002. augusztus) megállóhelyet (halász csárda, halgazdaság) biztosítunk a versenyzőknek.

– A MASZ által a későbbiekben meghatározott, kiemelt, országos állattenyésztési kiállításon tervezük az ágazati marketing-kommunikációs program megjelenését. (Kóstoltatással egybekötött termékbemutatót és értékesítést szervezünk, terjesztésre kerülnek promóciós eszközeink, játékos formában pedig halfeldolgozással, haltisztítással, halfogyasztással kapcsolatos ismeretek adunk közre.) Tervezett megjelenés: cca. 50 nm.

RECEPTSAROK

Harcsa batyu

Hozzávalók (kb. 6 személyre):

kb. 1 kg harcsafilé, 1 csg. halfűszer keverék, kb. 20 db sós palacsinta, (keverjünk bele olajat, 2 gerezd zúzott fokhagymát és apróra vágott petrezselyem zöldet).

Pácléhez: kb. 2 dl olaj, 1,5 dl száraz fehérbor, 4 gerezd zúzott fokhagyma, 1 fej apróra vágott vöröshagyma, 1 citrom reszelt héja, őrölt kömény, őrölt bors, 1 csokor apróra vágott petrezselyem zöld.

Mártáshoz: kb. 1,5 kg paradicsom, 5–6 gerezd zúzott fokhagyma, kb. 2 dl vörösborsó, őrölt kömény, őrölt bors, csipetnyi cukor.

A harcsafilét kb. 4x4 cm-es szeletekre vágjuk, mindkét oldalán beszórjuk a halfűszer keverékkel. Olyan tálba tegyük, amiben a ráöntött páclé ellepi. Ha lehet egy éjszakát, álljon a pácban, de legalább 2–3 órán keresztül.

A mártáshoz a paradicsomot meghámozzuk, apróra vágjuk (lehet összemixelni is). Felforrósított olajon megfonnyasztjuk. Beletesszük a zúzott fokhagymát, sőt, borsot, köményt, cukrot, majd felöntjük a vörösborral. Jól összefőzzük, ha túl sűrű, hígítjuk egy kis páclével. Két részre osztjuk.

A harcsa szeleteket mindkét oldalukon megsütjük, majd lecsöpögtetve tegyük bele a mártás egy felébe, és óvatosan forgassuk meg benne.

Töltés: Melegen a palacsinta közepére helyezzük a mártásos harcsa szeletet, majd csokorba, mint egy batyut, összefogjuk a palacsinta széleit és két fogpiszkálóval keresztsben, összetűzzük, hogy ne essen szét.

Tányérra helyezve meglocsoljuk a forró paradicsommártással.

Óriás bogrács a Tisza partján

Egy éve már tettek kísérletet arra, hogy a Guinness könyvbe bekerüljenek a szegedi Halászcserda szakácsai. Készítették ugyanis egy akkora „bográcsot” – a pokolbéli üst elnevezés jobban illene hozzá – amelyben 3500 liter víz és két tonna hal fér el, s amelyből 7 ezer adag szegedi halászlé mérhető ki. A kísérlet sikerült, ám valamilyen oknál fogva nem jegyezték fel a Guinness-rekordok közé. Mindez azonban nem vette el a kedvét a szervezőknek, s azóta is, ha a Nemzetközi Tiszai Halfesztivált rendezik, az üstöt felállítják és a finom halászlé illata messziről, odacsalogatja az embereket. A fesztiválra az idén szeptember 9-én került sor, s hogy ne maradjunk le az eseményről, megkérdeztük Frank Sándor mesterszakácsot, aki egyben a szegedi Roosevelt téri Halászcserda tulajdonosa, és mondhatni a fesztivál fő szervezője.

• Szegeden két híres halászcserda működik. Nem sok ez egy kicsit, gondolva a konkurenciára?

– Nem sok, már csak azért sem, mert mindkettőt – a Roosevelt téri és a Fehértőt – mi üzemeltetjük. A Tisza híd lábánál lévő cserda egy patinás épületben helyezkedik el, s ha Bécsben megkérdezik, hogy Szegeden milyen éttermek vannak, ezt biztosan megemlítjük.

• Úgy látom, hiszen most is ott díszleg a mellén a névjegye, hogy a mesterszakácsi címére rendkívül büszke...

– Miután nagyon szeretem a szakmámat, büszke is lehetek rá. Akkoriban, harminc éves koromban az ország egyik legfiatalabb mesterszakácsa lehettem. De ez már sajnos, régen volt.

• Milyen címet nyert, vagy érdemelt ki azóta?

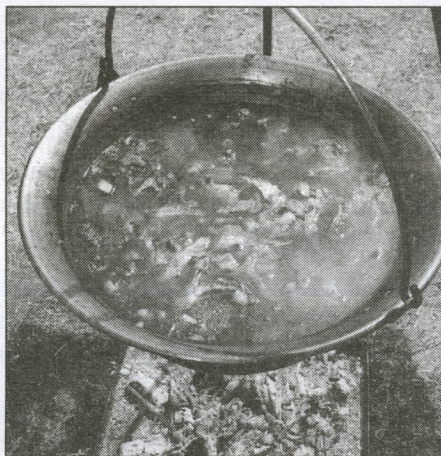
– Ahogy kikerültem a sparhelt mellől, vállalkozóként kerestem a kenyerem, s a családommal együtt kiépítettünk egy vendéglátó ipari hálózatot. Négy csárdát, éttermet üzemeltetünk, s mélyen beástuk magunkat ebbe az iparágba. Miután szegedi vagyok, itt van a központunk is, de Ópusztaszeren is van egy csárdánk, a Nemzeti Emlékpark mellett. Két felnőtt fiam van, a kisebbik viszi az ópusztaszeri csárdát, a nagyobbik pedig egy Kék Csillag nevű éttermet. A két halászcserda működtetése az én gondom, tehát így adódik ki a négy vendéglátó ipari egység.

• Találkozhattam viszont Önnel Budapesten is, a Hilton környékén...

– Így igaz, miután a szakmai képzésből soha sem elég, ezért ha bármilyen szakmai rendezvény, vagy inkább verseny van, oda mindenképpen elmegyünk a kollégákkal. Vagy versenyzőként, vagy nézőként, így az országot, de Európát is járjuk.

• Akkor lehet azt mondani, hogy naprakész tudással bír, a halételeket illetően is. A csárda milyen repertoárral áll rendelkezésre a kedves vendég számára?

– Tudvalevő, hogy elsősorban a hazai termelésű halakból készült ételeket áruljuk. A legtöbbet a pontyból, de a harcsa, a süllő, a fogas sem hiányzik az étlapról. Ugyanakkor



Az óriás bogrács kisöccse

a tengeri halakból, rákokból is bő a választék. A hal egészséges étel, ezért ezt próbáljuk népszerűsíteni, hadd fogyjon belőle minél több.

• Ennek bizonyára a Haltermelők Országos Szövetségének vezetői is örülnek, hiszen két éve indult a halfogyasztás népszerűsítése érdekében a marketing programjuk.

– Az az igazság, hogy én sem vagyok elégedett a halfogyasztás mértékével, s ezt, mint csárdatulajdonos mondom. Szükség van tehát minden akcióra, eseményre, amely a halat népszerűsíti. Ezért fontosnak és jónak tartom a szövetség programját.

• A tiszai halfesztivált immár ötödször rendezik meg. Honnan jött az ötlet, s miért vállalt fel ekkora szervező munkát? Ha jól tudom, az idén is több ezer embert vártak ide, a Tisza partjára.

– Az ötlet abból ered, amiről már beszéltem. Szeretném népszerűsíteni a halételeket, s ez által növelni a halfogyasztást. Azt gondolom, a gasztronómia igen jó termék, hiszen tömegeket vonz, s a halászlé nagyon sokan szeretik. Erre jó példa, hogy az első fesztiválon ezer adag halászlét főztünk, s azon gondolkodtam, mit teszek a sok megmaradt adaggal? Tizenegy órakor kezdtük el osztani az adagokat, s negyed óra múlva kiűrt a kondér! Az idén ötven versenyző in-

dult, s egy-egy versenyzőnek átlagosan 60–80 vendége érkezik. Ebből is könnyen kiszámítható, hogy csak 2500 olyan látogatója van a fesztiválnak, akik a maguk készített halászlét fogyasztják. Mi az óriás bográcsban hatezer adag halászlét készítünk, amit a két nap alatt szeretnénk eladni. Az is lehet, hogy egy nap alatt fogy el a hater adag, de nem kell félni, lesz utánpótlás.

• Látva az óriás bográcsot, daru kell a mozgathatósághoz...

– Szerencsére nem, mert úgy gyártották le, hogy kézi erővel is mozgatható, a szállításhoz pedig megvan a saját járművünk. Az óriási edényt egyébként kifejezetten a tiszai halfesztiválra készítettük. A Guinness rekordot tavaly próbáltuk elérni, de a bejegyzésbe egy kis adminisztratív hiba csúszott. Most tartunk pár év szünetet, majd ismét nekigyürkőzünk a rekord eléréséhez. A halat egyébként nehéz bográcsban főzni, nekünk is ki kellett találnunk egy kis technikai trükköt. Ez azt jelenti, hogy csak az alaplevet főzzük a nagy bográcsban, a halhúst külön kis bográcsban készítjük. Ha ugyanis ebben az óriási bográcsban lesüllyed a hal, annyira összetörik, hogy lehetetlen volna kiadagolni.

• S milyen az íze?

– Meg kellene költenia... A szegedi halászlére az a jellemző, hogy tartalmas lében készült fűszerezett hal. A hal elkészítéséhez túlzottan sok fűszer nem szükséges: egy kis só, paprika, paradicsom, zöldpaprika, hagyma és hús.

• A tiszai és a dunai halászlé nagy versenyben van egymással. A legutóbbi Országos Halfőző Versenyen, amelynek Mohács adott otthont, ugyancsak nagy volt a versenyfutás. Ez úttal a tiszai halászlé szerepelt jobban. Ez annak is köszönhető, hogy bonyolultabb az elkészítése?

– A bajaiak picit másként főzik a halászlét. Ők klasszikus, ősi módon, ahogy annak idején a halász ezt tette. A vízben felforralták a hagymát, és beleteszik a fűszerezett halat a forrásban lévő vízbe. A szegediek másként készítik. Itt nagy divat, hogy a halat kifilézük, s a kimaradt halféjből, csontból készítik az alaplé, amelyet átpasszíroznak. Az így elkészült lébe teszik a fűszerezett halat, amelynek íze más, mint a bajaiaké. S az is szerencsésebb, hogy itt nem kell vigyázni a szálkára. S még valami: a belsőséget mi, itt a csárdánál egy kis tesztbatyuba csomagoljuk, s ez a Boszorkány-szigeti batyus halászlé.

• Van-e a mesterszakácsoknak olyan verseny, amelyet egyfajta ételre, például halra, vadhúsról stb. írnak ki?

– Jó a kérdése. A mesterszakácsnak mindenhez kell értenie, de mi Szegeden olyan szerencsés helyzetben vagyunk, hogy Faragó Sándor mesterszakács – aki a Roosevelt téri

(Folytatás a 8. oldalon)



CÉGBEMUTATÓ

Minőségi halat Európa asztalára

Az ország négy nagy halászati szövetkezete 1985-ben közös vállalatot hozott létre azzal a szándékkal, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei termelő alapokat minél nyereségebben, szakértelemmel működtesse. Ez a termelői alap akkor 3200 ha vízterületet jelentett, amiből közel 200 ha volt halastó, 300 ha a víztározó, a többi pedig a Tisza és mellékfolyói, holtágai, illetve a megye belvizi főfolyásai és csatornái jelentették.

A privatizációt követően magántulajdonú kft.-vé alakult a cég. A vízfelület nőtt egy 400 ha-os új víztározóval, csökkent viszont néhány, a horgászoknak átadott holtág- és csatornaszakasszal (pl. Keleti-főcsatorna 40 km-es szakasza).

A Szabolcsi Halászati Kft. három fő tevékenysége a tógazdasági haltenyésztés, a halfeldolgozás és a természetes vizek horgásztartása.

A természetes körülmények között szaporított halak születéstől a piacra kerülésig – áruhal esetében ez 3 évet jelent – fejlődnek a halastavakban. Évente 400–500 tonnát halásznak le, ebből mintegy 300 tonna jut a fo-

gyasztó asztalára, a többi a különböző korosztályú tenyészhalt. A piacra kerülő mennyiség 65%-a ponty, 30%-a növényevő (busa, amur), 5 %-a ragadozó illetve egyéb hal. A folyók és holtágak miatt utóbbiak részaránya esetenként ennél magasabb. A ponty jelentős részre belföldön értékesül, míg a ragadozók és növényevők döntő többsége Nyugat-Európa horgász- és halastavainak népesítésében működik közre.

A kor háziasszonyai egyre inkább igénylik a konyhakész termékeket. Ezt az igényüket a hipermarketek igyekeznek kielégíteni, ezért beszállítóiktól többnyire friss, filézett és előhűtött hallakat rendelnek. A halászati kft. képest erre, így hipermarketek beszállítója is. Célja, hogy a jövőben – elsősorban a környező lakosság vásárlóerejét megcélózva tovább növelje a feldolgozottság fokát.

Horgásztatás. A természetes vizek horgásztatásából az árbevétel mintegy 20%-a származik. A Tisza és egyéb folyók, csatornák horgászhelyei, a szabolcsveresmarti tározó mind-mind a horgászturizmusnak a Duna túlfelén is elismert paradicsomai.

Óriás bogrács a Tisza partján

(Folytatás a 7. oldalról)

Halászcserda konyhafőnöke – három-négy alkalommal is nyert az országos halászléfőző versenyen. Ami még érdekes, hogy a XXV., jubileumi, Ópusztaszeren megrendezett versenyen az abszolút kategóriát is Faragó Sándor nyerte. A tisza halászlé tehát az élre tör.

• A kétnapos rendezvény azonban nem csak a halászlé főzéséből állt...

– A jó ételek mellé illik egy kis cigányzene, néptánc, népzene, és természetesen a gyermekekre gondolva gyerekműsorra is szükség van. A hölgyeknek divatbemutatóval hódolunk, a fiúknak pedig a rendőrségi bemutatóval kedvezünk. A rendezvény védnöke Dr. Bartha László, Szeged polgármestere, aki már 1997-ben, amikor még nem volt polgármester, itt főzte a halat a Tisza partján.

• Honnan veszik a halat?

– A Szegedfish Kft.-től vesszük, ismertebb nevén a fehértoi halgazdaságtól. Itt jó a talaj, nem iszapos, hanem szikes, így nem zsíros, szép, finom húsu halat tudunk vásárolni. A tételekről csak annyit, hogy hetente 30–40 mázsá hal fogy el a két csárdában.

• A fesztiválon mennyi hal fogy el?

– Mintegy 40 mázsá. Az óriás bográcsba 20 mázsányi hal fér.

• Hol helyezkedik el a fesztivál az országos rendezvények sorában?

– Azt gondolom, az ötödik helyet foglalja el, hiszen a nagyszakácsi, a bajai és még két

esemény előzi csak meg. Itt Szegeden és környékén is több nagy gasztronómiai esemény van évente, például a kakas, vagy a töltött káposztafőző verseny, de említendő a rúzsai halfőző esemény, mikor május elsején 200–300 ember áll össze halászlét főzni.

• Miért nemzetközi a tisza fesztivál?

– Miután a három határ közelében vagyunk, a szomszédos országokból is, így Erdélyből, Szabadkáról érkeznek szakácsok. A folyó összeköt minket. De érkeznek versenyzők Németországból, Kínából, Indiából, akik bemutatják tudományukat. Azt gondolhatnánk, hogy mi magyarok csípősen esszük a halászlévet, a kínaiakét kellene megkóstolni. Az övéké szinte lángol, annyira csípős. Tulajdonképpen hallevest főznek.

• Végezetül a díjazásról. Kik kaphatnak érdemrendet?

– Mindenki, aki részt vesz az eseményen és főzi a halászlévet. Mi nem zsűrizünk, nem döntjük el, melyik a legfinomabb, hiszen nyilvánvaló, hogy minden főzőnek a saját főztje ízlik a legjobban. A résztvevők tehát, attól függően hányadszor vesznek részt, érdemrend fokozatban részesülnek. Aki egy más után hétszer vesz részt a versenyen, az elnyeri az örökös halfőző címet. Ezt ugye még nem adhattuk át senkinek, mert az idejé az ötödik ilyen rendezvény, amelyen viszont aranybogrács érdemrendet már több embernek is kiosztottunk.

H. Gy.

Fordulat a Phare ügyben

Az Országgyűlés mezőgazdasági bizottsága is tárgyalta – ez év május 2-án – a Phare program keretében előzetesen kiválasztott, majd elutasított hal- és nyúltenyésztési pályázatokat. A három régióban kiírt Kísérleti Program Alap támogatott pályázóinak kiválasztása több lépésben történt, a regionális tanácsok által szakmai és regionális prioritások alapján megítélt támogatást néhány esetben az Európai Bizottság budapesti delegációja utólagos formai okokra hivatkozva megvétőzte.

A Dél-Dunántúli (HU9606) területfejlesztési Phare program keretében nyert el támogatást a Haltermelői Országos Szövetsége haltenyésztési, valamint a Jáger Kft. nyúltenyésztési pályázata. A delegációval történt egyeztetést, illetve írásbeli jóváhagyást követően sor került a két pályázat áthelyezésére, a támogatott pályázatok közé. Erre azért volt szükség, mert a delegáció által elfogadott támogatási szerződésben rögzített feltételek nem tették lehetővé profitorientált szervezetek finanszírozását. Ezzel szemben a másik program esetében erre volt lehetőség. Sajnálatos módon az EU delegáció korábbi ígéretével és írásos egyetértésével ellentétben elutasította fenti két pályázat támogatását arra hivatkozva, hogy azok nem az 1997-es program döntési folyamata során választódtak ki.

Időközben lehetőség nyílt a két dél-dunántúli pályázat részleges támogatására a '97-es Phare program kormányzati társfinanszírozásából felszabadult összeg mértékében, miután két kedvezményezett elállt a számukra megítélt támogatástól. A felszabaduló összeg a pályázatok átdolgozása után az adott helyzetnek megfelelően nyújt lehetőséget a project részleges megvalósítására. E szerint a Jáger Kft 10 millió 227 ezer forint, a Haltermelői Országos Szövetsége 11 millió 149 ezer forint támogatásban részesült.

A hírből kiderült, hogy a lapunkban korábban megírt Phare-történet jobb fordulatot vett. Vagyis a teljes elutasítás után – ha nem is az egész, de – némi támogatást kaptak a pályázók. Ebből az összegből ha nem is a teljes, de a project egy része megvalósítható. A vissza nem térítendő támogatást a Dél-dunántúli régió halászatának fejlesztésére kell fordítani. A támogatási szerződést az érintett felek július 23-án írták alá.

h-n